

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ՄԱՏԵՆԱԾԱՐ ԹԻԻ 3.

ԳԱՅԵՐԷՍ

ԵՐԳԷ

Զայնագրեալ Պատկերազարդ Երգարան

ԵՐԿԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

ԽՄԲԱԳՐԵՑ ԵՒ ՇՐԱՏԱՐԱԿԵՑ

ԳԵՈՐԳ ԱՃԵՄԵԱՆ

1938

Աղագեղի Լուսար
 20/12/58 թ. ✓
 Մ. Յ. Սարգսյան

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ԻՐԱՏԵՆԱՇԱՐ ԹԻԻ 3.

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԳԷ

78 (47.925)

Հ 24

Զայնագրեալ Պատկերազարդ. Երգարան

ԵՐԳԷ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐԵՑ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՑ

ԳԵՈՐԳ ԱՃԷՄԵԱՆ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎՐԳ.
 ՍԱՏԵԱՍ-ՆՈՎԱՅ
 Գ. ՍԻՆԻ
 Ա. ՏԵՂԵՆՈՎԻՅԱՆ
 Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ
 Թ. ՄԵԼԻՖԵԱՆ
 Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆ
 Գ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ
 Վ. ՍՐՈՒԱՆՏԵԱՆՅ
 Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
 Բ. ԿԱՆԱԶԵԱՆ
 Ա. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
 Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ
 Յ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
 Գ. ԱԼԷՄԵԱՆ
 Կ. ԶԱՔԱՐԵԱՆ
 Հ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ
 Խ. ԹՈՌՁԵԱՆ
 Ա. ԻՆՍՈՒՄԵՆՅ
 Ի. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ
 Վ. ՊԵՏԼԵԱՆ
 Յ. ՓԻՐՔԻՆԵԱՆ

1938

ՏՊԱՐԱՆ ԳՊՐԵՎԱՆՈՒՅ
 ԱՆԹՈՒՆԻՍ

A 3840

Նշարանիս երգերուն եղինակները՝ իրենց կը վերա-
պահեն արտաստման, դաշնաւորութի եւ այլ բոլոր իրա-
ւունքները՝ բոլոր երկիրներու համար:

Զ Դ Ս Ա Ս Ո Ւ Մ Թ Է...

Moderato

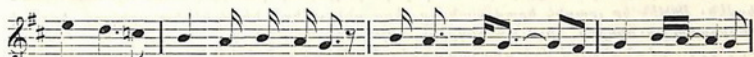
Մշակեց՝ Ս. Բարխուդարյան

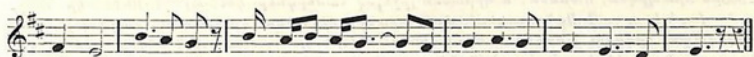
Զիս ա սուժ, քե՛ լա՛ց իս ե լի. Բա ռով սե

սայ, ի մ սի ռե կան. Վար դի նը ման բաց

իս ե լի, խա ռե ռով, Բա ռով սե սայ, ի մ

սի ռե կա ն: Բա ռով սե սայ, ի մ սի ռե կան:

Արի՛ մե դարդըս իմացի՛,
Էջիւմեդ համան իմ լացի.
Օրս ետէս անց է կացի
Գարեւոյ,
Բարով տեսայ, իմ սիրեկան:

Ես քեզ գովիմ խաղի մեջըն,
Շամամներդ բաշխ մեջըն.
Ման իս գալի բաղի մեջըն
Նարեւոյ,
Բարով տեսայ, իմ սիրեկան:

Նրբ կու հագնիս ալ ու ասլաս,
Տեսնողին կու շինես մաս մաս.
Դռնիդ պիտի լալ ու ավմաս
Նարեւոյ,
Բարով տեսայ, իմ սիրեկան:

Սայեար-Նովին վո՛ւնց դրնջանայ
Աշխրդ ոսկե Ֆրնջան ա.
Դուռնանի լեզուն մրնջանայ
Չարեւոյ,
Բարով տեսայ, իմ սիրեկան:

ՍԱՅԵԱՐ-ՆՈՎ

ԳՐԻԳՈՐ ՍԻՆԻՍ

Գրիգոր Սինի (Միրզախան) ծնած է 1876ին, Գանձակի Գատարեզ գիւղը: Երաժշտական կրթութիւնը կրտսանայ (լսողութեամբ) իր հօրմէն՝ Յովհաննէս Վարսանդեցիէն, որ բանաստեղծ երգչի համբաւ ունէր: 1893ին կը մանէ՝ Շուշիի թեմական դպրոցը, և Գարեգին քննչ. Յովհաննէսեանէն կը սորվի հայկ. ձայնագրութիւն: 1891ին կը մանէ Գէորգեան ձեմարան, ուր Սահակ Վ. Ամատունի երաժշտութեան ուսուցիչ էր: Կը ծանօթանայ Սողոմոն սարկաւազի (Կոմիտաս Վ.) հետ, որ իր վրայ մեծ ազդեցութիւն կը ձգէ: Այս շրջանէն կը սկսի՝ ժողովրդական երգեր գրի առնել, մշակել և բաղմամայնի վերածել: 1895ին, Շուշիի Խանդամիրեան թատրոնին մէջ կու տայ իր անդրանիկ համերգը: Նոյն տարին կը մեկնի Պետերբուրգ, երաժշտական բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու համար: Երեք տարի շարունակ կը հետեւի Ռաբբոֆի և ապա Պոպկի երաժշտական դպրոցներուն: Գոմրողիտինի դասեր կ'առնէ, Ռիմսկի-Կորսակովի աշակերտ Պանենկոյէն: 1898ին, Պետերբուրգի երաժշտանոցը ընդունուելով՝ գոմրողիտինի դասերը կ'առնէ՝ Ռիմսկի-Կորսանկոյէն: 1904ին կը լրացնէ երաժշտանոցը, իւր քննութեան նիւթ ներկայացնելով իր իսկ հեղինակութիւններէն՝ «Ինձ Մի խնդրիք», «Եթէ Մեր Օրը», և իր հաւաքած և մշակած երգերը, արժանանալով մեծ գնահատանքի: 1906ին կը գրէ իր Արեգնապան (Ղ. Աղայեանի) օրերէնը: Առկէ վերջ կը հրատարակի, ներսխանէն, իրեն երաժշտութեան ուսուցիչ: 1908ին Տրապիզոն, Սամսոն, և Կիրասոն շրջելով համերգներ կու տայ: 1910-14, կը պաշտօնավարէ Էրզրումի Սանասարեան վարժարանին մէջ՝ Հոս, կը հաւաքէ բաղմամբիւ ժողովրդական երգերու խօսքեր և եղանակներ: 1914ին կը հաստատուի Թիֆլիս, ուր կը զեկավարէ երգեցիկ խումբ և սեմֆօնիք օրգէսթիւ: 1920-21, Պոլսոյ մէջ, կու տայ շարք մը համերգներ: Ապա կ'անցնի Միացեալ Նահանգներ, ուր մինչև հիմա կը օրծէ, թէ՛ իրեն ստեղծագործող և թէ ալ իրեն խմբավար:

Սինին՝ իրեն ստեղծագործող, հրապարակ եկաւ 1903-մին: Առաջին գործերը եղան՝ «Արցաւունքներ», և «Այս Այլ վարդի» (Ա. Խահակեանի) գրուած 1803ին: Սինին՝ որդէս հեղինակ և ժողովրդական երգեր մշակող և ներգաշնազող՝ մեր լաւագոյն արուեստագէտներէն է: «Սարերի Նովին Մեռնիմ», «Սարէն Կուրայ Զիւտոր», «Կաքաւ Թուա» և բաղմամբիւ ուրիշ ժողովրդական երգեր՝ մեներգի և խմբերգի համար՝ և իր ինքնուրոյն ու եղծագործութիւնները՝ օրերաներ և ոսմաններ երգի և նուագի համար, որոնք կը կրեն իր կրթի ճաշակին զոռմը, Գ. Սինին ապահոված են արժանաւոր տեղ մը հայ երաժշտութեան մէջ:

1934ին, Միացեալ Նահանգներու մէջ, տնտեսաւ իր երաժշտական գործունէութեան 40-ամեակը:

ՍԱՐԵՐԸ ՄԱՆ ԵՄ ԵԿԵԼ

Andante Pastorale

Գ. ՍԻՆԻ

Սա ռե ռը ման է մ է կեղ, եար նա—յ, նա նի
 ջան Սի ռաժ եա ռի ա ծա ղի կ ֆա ղե լ
 եար նա յ նա նի ջան:

Ծաղիկ, վարդ իբրեւ հիւսել
 եար նայ, նանի ջան,
 Դարդու բալիս մի փունջ կապել
 եար նայ, նանի ջան:

Բըլբուլը կանգ է առել,
 Այլ վարդեմուն աչք է առել.
 Արիւն է սիրք կապել,
 Շաղ ու ջալմար արցունք քափել:

ՍԱՐԵՆ ԿՈՒԳԱՅ ԶԵԱՐՈՐ

Andante Pastorale

Գ. ՍԻՆԻ

Սա ռեճ կու գայ ձի ա լո ռ, վայ լե, լե,
 լե, լե, Մեր տու նը չար տա խա լո՛ր
 Ին ջի լիկ, փըն ջը լիկ, կար նը լիկ եար եար:

Հըրեա եկաւ իմ աղբեր,
 Վայ լե, լե, լե, լե.
 Երեւ օրուան քաղաւոր:
 Ինջիլիկ, փընջիլիկ, կարնըլիկ եար
 եար:

Ծառերի հովին ղուրբան,
 Իմ եարի բոլին ղուրբան,
 Երկու օր ա չեմ տեսել,
 Տեսնողին աչքին ղուրբան:

ՎԱՐԳԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

Վարդան Սարգսեան ծնած է Սկիւտար 1892ին երաժիշտ հօրմէ։ Փայլուն շրջանա-
նաւարտ Պէրպլէրեան վարժարանի աշակերտ Կոմիտաս վարդապետի։ Մինչև 1914 կը պաշ-
տօնավարէ, իբր երաժշտութեան ուսուցիչ Պոլսոյ բոլոր միջնակարգ վարժարաններուն
մէջ, կը կազմակերպէ երգչախումբեր եւ կը հիմնէ «ԲԱՅՅԻ» երաժշտական Միութիւնը։

Զորս տարուան զինուորական արկածալից ծառայութենէ մը ետք, հրաշքով ողջ
մնացած, 1918ին կը վերակազմէ իր երգչախումբերը, կը հիմնէ Սկիւտարի «Շայ երաժշտ-
Միութիւն»ը եւ կը բնմագրէ իր խմբագրած «Անուշ» գլոսաներգութիւնը։

Փարիզի մէջ կարճ ուսանողութենէ մը ետք կը հրաուրիւրէ Պելճիքա ուր կը հիմնէ
«ԱՐՄԵՆԻԱ» երաժշ. Ընկերութիւնը եւ իր սարքած՝ համերգներով, պեժ երաժշտ. շրջա-
նակներու մէջ կը շահի առաջնակարգ ղեկավարի համբաւը։ Յայտնի բարերար Պր. Վ. Խօ-
րասանճեանի օժանդակութիւնով, հինգ տարուան մէջ կը լրացնէ Պրիւսէի արքունի երա-
ժշտանոցը, զոյգ մրցանակներով։

Իր վերատեսութեամբ լոյս ընծայուած են Կոմիտաս վարդապետի անտիպ երգերուն
մեծ մասը, 47 կտոր՝ ամփոփուած 7 պրակներու մէջ, ինչպէս նաեւ Պատարագը՝ իր կողմէ
ամբողջացած։ Ժողովրդական մօթիֆներու կարեւոր թիւ մը հաւաքած եւ մշակած է մե-
ներգի, խմբերգի եւ մեծ ու փոքր նուագախումբի համար։ Ունի նաեւ բոլորովին ինքնու-
րոյն գործեր։ Իր երգերէն լոյս ընծայած է ցարգ ՇՈՅ ՆԱՐ» պարերգը եւ շարք մը Յ.
Թումանեանի «ԱնՈՒՇ»էն։

ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

Յր մերժեմ հայ երգին վերագրուած միօ-
րեակալութեան մեղադրումներ։ Զայնուան-
դուխներ ունինք, մեր այբուբենին հնչիւն-
ներուն չափ նոյն ու այլազան, որոնք յու-
նախ կը փոխանակուին միեւնոյն երգին
մէջ եւ որոնցմէ շատեր յիշեց ներքին կազ-
մութեամբ զարմանալի բայց շահեկան եր-
կր ուրիշ մը կը ներկայացնեն, բնդունակ
անսպասելի դարձուածներու։ Մեր հայու-
նակներու զուգորդութիւնը կը կազմէ եօթ-
նայներու սանդուխ մը փոխանակ ուրի,
փոքր եօթեակի ստրածութեամբ, ինչ որ
բայ կու տայ մեղեդիին, դէպի վեր կամ
վար իր պտոյտի ընթացիկն, մտնել թեւ
խնամի բայց միշտ նոր դարձուածներու
մէջ։ Լուռ ու զուրկ-ներգը, երգուած Կո-
միտասի կողմէ հեշտաւոր Դէրիսի
ներկայութեան, արժանեղ զարմանք գլո-
րած է այս վերջինը։

Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ՍԵՆՏԵՐԱ ՍԱՐԳՍԵՅ

Բանաստեղծուրիւն՝ Յովհ. Թումանյանի
Large

Երաժշտութիւն՝ Վ. Սարգսեանի

mf համարձակ

Ա. Աղ-ջի անաս-ուած

Բ. Է-րե-ցիր ա-ման

Եր սիր վր-բա---նում,

սիր քս քս սի---րով,

Ա. Ինչ ես դու գա - լի

խելքա-մաղ ա --- նում,

Առուդ ես շի---նել

Բ. ո-քս կա-պե - ցիր

քելքելմա զե --- րով

Էլչեմ դի մա---նա

Po co rit.

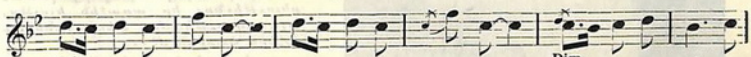
աւելի ոգեւոր

Ա. --- --- --- Լ չեմ հան զքս սա --- նում: Խա --- դեր Խա --- դեր

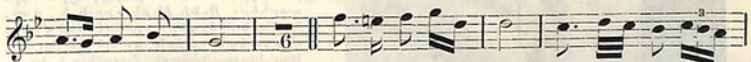
Բ. --- --- --- կը փայտցընեմ զո---րով: Հար. 2. տողին տակ

Ա. կա --- պե - լով, *f* 2ո --- լեր չո --- լեր չա - փե - - լով,

Ա. *mf* Ոչ - Խա րբա ան---տէր ըն --- կել եմ հան-դեր, *Dim.* ըն- -կել ըն-կել ըն-

Ա. կել եմ հան - դեր:

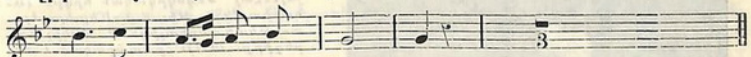
f կրֆոս

p զորովալի

Բ. --- Բ. Այ սա-րի, աղ --- ջիկ ա՛յ սի - բուն աղ-

Բ. *f* ջիկ: *f* կակիծով ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, Ա - - նուե, նուագուն, Ա - - նուե, Ա-

նուե, Ա --- նուե, Ա --- նուե:

ԱՇՈՏ ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆ

Մասնագիտական խոր զարգացումով հայ արդիական երաժշտութեան խանդավառ մշակներէն է Ա. Պատմագրեան: Ծնած՝ Թաւրիզ, 1898ին: Նախնական կրթութիւնը ստացած է ծննդավայրին Արամեան վարժարանին մէջ եւ միջնակարգ ուսումը՝ էջմիածնայ ձեմարանի:

Փոքր տարիքէն՝ իր մէջ յայտնուող երաժշտական արուեստի բնածին ձգտումը, կատարելագործուելու համար ղինք կը մղէ մասնագիտական ուսման աղբիւրները, և զեռլատ երիտասարդ, Պատմագրեան կ'ուղեւորի Պերլին և կը մտնէ տեղւոյն Sternsche երաժշտանոցը: Երաժշտանոցի դասերէն զուրս միաժամանակ կը հետեւի Kaiser Fr. Wilhelm համալսարանի փիլիսոփայութեան և գեղագիտութեան ճիւղերուն:

Այնուհետեւ, 1925ին կ'անցնի Ֆրանսա, փարիզի գեղարուեստական միջավայրին մէջ հետզհետէ իր թեքնիքը զարգացուցած և պաշարը չոխացուցած՝ ան հանդէս կու գայ յաճախակի յոյժ գեղեցիկ համերգներով:

1935ին, Ֆրիտուսիի ծննդեան հաղարամեակին առթիւ, իրանի կառավարութիւնը պաշտօն յանձնեց իրեն, Կոմիտասի «Պիմ.սըր Կիլի» գլուխը օրերայի վերածելու, ինչ որ արդէն պատրաստ է ներկայիս:

Վերջին տարիները Պատմագրեան, իր շնորհալի տիկնոջ, մեր լաւագոյն երգչուհիներէն Տիկին Ռօզ Պատմագրեանի հետ՝ երաժշտական թուրքի մը ձեռնարկած է: Բոլոր այն երգիչները, ուր անոնք այցելած են—Ֆրանսա, Անգլիա, Գերմանիա, Իրան, Իրաք, Լիբանան, Եգիպտոս—գտած են միշտ խանդավառ ընդունելութիւն: Ներկայիս հաստատուած են Ազեքսանդրիա (Եգիպտոս):

Պատմագրեան կանուխէն ըսկրսւ տեսեղծագործել: Մեր մէջ գրեթէ առաջինը կըլա ան, որ փորձեց հայ ժողովրդական երգերուն տալ սենֆոնիք արժէք, օգտագործելով եւրոպական արդիական սենֆոնիք նուագախումբերու թեքնիք կառարուելութիւնը: Իր առաջին կոյնքը, այդ ուղղութեամբ, տեղի ունեցաւ 1926ին Փարիզի մէջ:

Իր տեսեղծագործութեանց մէջ կարեւոր տեղ կը գրաւեն նուագարանային և նուագախումբային կերտորներ: Ունի ինքնուրոյն և զաշնաւորած երգեր, որոնմէ մեծ ժողովրդականութիւն գտած են Sotsml, Եւր Կիլի, Նիկոմիի Հարսիլի և իւրերէթներ: Շուքն ու Կասու, Տիւքն Եւրուտե և Հեքեպ օրերան, ներկայացուած Փարիզ 1932ին: Այս երգարանին մէջ գրուած երկու երգերն ալ— Սիւս և Գիլլար իր ինքնուրոյն գործերն են:

Պատմագրեան ունի նաեւ ուսումնախորութիւններ հայի. երաժշտութեան մասին, որոնցմէ կ'արժէ յիշել. «Հայ ժողովրդական երգը» (Անահիտ 1930, թիւ 4.) «Մեր երաժշտութեան անցեալից» (Ս. Փրիլի Տարեկրք. 1931): Հրատարակած է շեւրաժշտարան ձայնագրութեան զապրքը:

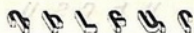
Յանսառեղծութիւն՝ 4. Արեգեցի

Երաժշտութիւն՝ Ա. Պամպուրեանի

Adagio.

1937

Այ հե - - լե, հե - - լե սիր - սրս, *p* Թի - քե-ռի
 քեւ է սիր - - սրս. Քանց սե - րը կը - րակ չը-
 կայ, Ան - - ուղ - դայ խեւ է սիր - -սրս:
 Այ, հե - - լե, հե - - - լե սիր - - սրս, Ան-հան ա-
 րեւ է սիր - սրս. Քանց այ զին բա - րի չը - կայ,
 Չոր - ցած սե - - - րեւ է սիր - սրս: *p* Այ, հե - լե,
 հե - - լե սիր - - սրս, Ան-հան դարս դեւ է սիր-
pp Misterioso *Rit.*
 սրս. Քանց մա - հը փաղց-րիկ չը - կայ. Ալ բա՛ւ է սեւեւ սիր սրս:

Բանաստեղծություն՝ Ժողովրդական

Երաժշտություն՝ Ա. Պատմագրեանի

Andante $\text{♩} = 104$

Իմ խո-րո-սիկ նազ-լու դիլ-բար, Բի-լա ֆե-զի հալն ինչ ա-նեմ.
 Թե կը սի-րես, սր-նով սի-րե Աս-տ-ւո-րիս մալն ինչ ա-նեմ
 Թե կը սի-րես, սր-նով սի-րե, Աս-տ-ւո-րիս մալն ինչ ա-նեմ:
 Ես ինչ ա-նեմ, ես ինչ ա-նեմ, Ես արգ-շիկ ե, շի-ւա-րեք եմ
 Սա-րեք-ծիւն ե, մա-լու-լիք եմ, Ես-մա՛ն ես մա՛ն, Ես-մա՛ն ես-մա՛ն,
 Ես-մա՛ն ես-մա՛ն:

Ես-մա՛ն ես-մա՛ն:

Իմ խոռոսիկ նազլու դիլբար,
 Բիլա ֆեզի հալն ի՞նչ անեմ.
 Թե կը սիրես, սրսով սիրե՛:
 Աստուրիս մալն ի՞նչ անեմ:

Ես ի՞նչ անեմ, ես ի՞նչ անեմ,
 Ես արգշիկ ե, շիւարեք եմ,
 Սարեք ձիւն ե, մալուլիք եմ,
 Եսմա՛ն, եսմա՛ն, եսմա՛ն ես-մա՛ն:

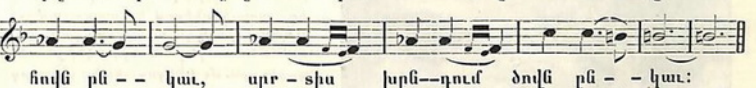
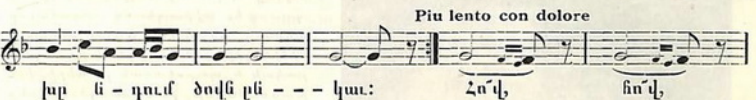
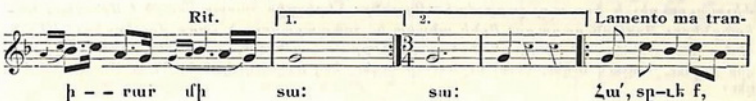
Ծ Ե Ր Ա Ն Ե Ծ Ա Ռ

Lento con effecto

Կոմիտաս Վարդապետ

Meno lento

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Կոմիտասն եղի է, և այսօր էլ է, հայերի ամենամեծ երաժշտական գործիչը, որովհետև նա քիչերից մէկն էր որը գտաւ ևւրդական երաժշտական մշակոյթի և հայկական երգերի սինթէզը և ոճի տեսակէտից ժողովրդական երգերը ստեղծագործեց գեղարուեստականօրէն:

Կոմիտաս հիանալի կերպով տիրապետում է խմբական հիւթալի երկեր ստեղծագործելու արուեստին, և այս տեսակէտից հայերի մէջ ամենակատարեկցագործական ներկայացուցիչն է: Նրա ներդաշնակութիւնները հիանալի են իրենց պարզութեամբ, անպաճառ ճութեամբ և զիւրբմունքովութեամբ: Կոմիտասը ժողովրդից վերցրած նութեան մշակում է մեծ վարպետութեամբ և ազգայրական երաժշտութիւնը բարձրացնում է մինչև գեղարուեստական բարձունքները: Այնտեղ նկատելի են նաև ներդաշնակութեան իւրայատուկ ձևեր:

Ա. Տէր Ղեկիճյան

ՎԱԳԱՐՇԱԿ ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՆ

Երգահան **Վ. Մուսանձտեան**՝ ծանօթ մտաւորական և բազմափաստակ դաստիարակ Միքայէլ Մուսանձտեանցի որդին և բարեյիշատակ Գարեգին Արքեպիսկօպի եղբորորդին է։ Ծնած է Թաւրիզ, 1891ին, բայց մանուկ հասակին տեղափոխուած է Կարին։ Համիսեան մօռլ օրերուն արեւորուած են Պրուսա՝ ուր Վաղարշակ անցուցած է իր պատանեկուսութիւնը և աւարտած է Աստմարտիոնիսի Ֆրէրներու գոյէմը։ Հօն ութ տարեկանին ան կը սկսի երաժշտութեամբ հետաքրքրուիլ։ 1907ին կը հասնասուի Պոլիս՝ ուր կը հետեւի Կոմիտաս վարդապետի հիմնած դաշնաւորումի և ղեկավարութեան մասնաւոր զսարնթացքին։ 1919ին կ'անցնի Փարիզ և կը հետեւի Ռենէ Լընորմանի՝ դաշնաւորումի, գոմրոզիսոնի և զոնթրըրուանի դասերուն։ 1921ին, կ'անցնի Պերլին և կ'ընդունուի պետական երաժշտանոցը։ Հօն կը հետեւի երեք տարի երաժշտ. խմբագրութեան, նուագադրութեան և ղեկավարութեան զսարնթացքներուն, և կ'աւարտէ ստանալով պատշաճ միայական։ Այնուհետեւ կը հրաւիրուի Ալեքսանդրիա, Եգիպտոս, ուր կը պաշտօնավարէ որպէս երաժիշտ ուսուցիչ և կու տայ շարք մը համերգներ։ Ներկայիս հաստատուած է Միացեալ Նահանգներու Պոսթըր ջազալը։ Ունի անտիլ և հրատարակուած շարք մը երգեր։ Միջին հիմա հրատարակուած են իր հետեւեալ գործերը.— Հայ երգեր, Հայ Պարեր, Կոր երգեր, Հոգիի Զայներ, Գեղջուկ երգեր, Սիրոյ եւ Կարօսի երգեր, Հայ Ժողովրդական երգեր եւ Մանկական երգեր։

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մեր գրական-երաժշտական կուլտուրան բիւզանդականից յետոյ՝ սղղեցութիւններ է կրել մեզ չըճապասող եւ տիրապետող առաջնորդներին կողմից։ Միջնադարեան՝ միջին հոջուած հայերէնը իր արարական և պարսկական բառերի խառնութեամբ, բանաստեղծութիւնը իր պատկերներով և սաղաշափութեամբ, լիչպէս և աշուղական արուեստն ու լիպուն այդ կնիքն են զրտւորում։ Եկեղեցական «Երբորդ ծայն»ը (ԳԶ) և իր չգարծուածքը, որոնք նաեւ «խոսքովային» են հոջուած, նարեկացու և երաշտօրդներին եկեղեցական տաղերը և մեղղղիները, միջնադարեան սլրոյ տաղերը, ապա աշուղական «Քուն էն գլխին»՝ Սայաթ Նովայի, «Այդեղան լիչ և սնուած»՝ Շիրինի, «Զախորղ օրեր»ը՝ Զիլանու, այն կարմիր թէյն է, որ պարսկական-արաբական-առնկական մկրդիաների խնդիր է զնուած մեր առջեւ։

ՍՊԻՐԻՏՈՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Օ ՈՒՆ ՊԵՃԻՆՍԿՈ

Բանաստեղծություն՝ Տ. Զիրունիի
Allegretto con spirito

Երաժշտություն՝ Վ. Սրուանձանյանի

mf Ա -- բեւ ըլ -- լամ ծա -- րիմ մա -- րիմ վե -- բե -- լեդ, Կամ
 շուք ըլ -- լամ՝ ա -- նի՛մ, հաս -- նի՛մ քե -- գի հեհ. Դեմ քիդ մա սաղ, ա՛յ սի բա կան,
 Քայ -- լե -- բուդ հեհ՝ ծաղ -- կե ծաղ -- կի վեհ ի վեհ Օ՛յ Օ՛յ
 Օ՛յ Օ՛յ պը -- նին -- կո՛ պը -- նին կո՛ պը -- նին -- կո՛ ff Օ՛յ Օ՛յ
 Օ՛յ Օ՛յ պը -- նին -- կո՛ պը -- նին կո՛ պը -- նին -- կո՛: 1. 2. 3. հին -- կո՛:

Ես արեգակ՝ դու ես ծովը ծիրանի,
 Հալինք լեցուինք իրար ծոցը հոլանի.
 Հովը եղեք, ա՛յ սիրական,
 Հազար լարով, հազար անգամ երանի:

Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛:
 Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛:

Արո՛ւ քե եզ, երկո՛ւ քե մեկ մարմին եմ,
 Առաւ եւ եզ ձագ ու բռնեք կը հանենք
 Մեր աշխարհի չորս ծագերուն
 Արեւի պես բոց ու բարի կը շարենք:

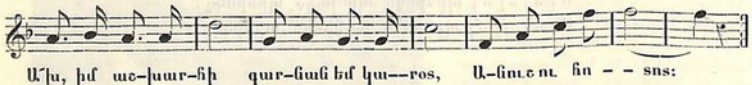
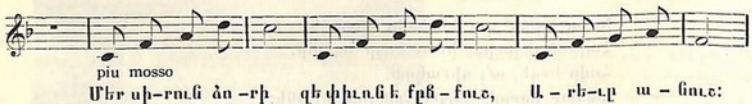
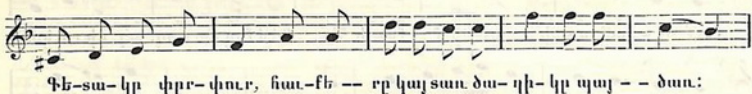
Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛:
 Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ Օ՛յ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛ պը -- նին կո՛:

2 4 3 5 6 7 8 9 10 11 12

Ռանաստեղծուքիւն՝ Յ. Հայրապետեանի

Երաժշտության մ. Սրուանձանեանցի

Andante con calore

ՌԱՆՆԱԿԱՆ ԳԵՂԱՆԻ

Բանաստեղծություն՝ Ե. Գալեկանի
Moderato a: sai

Ծրագրություն՝ Կարո Զաֆարեանի

Է՛յ ջա՛ն սա րե՛ր ու կի սա րե՛ր ձե՛րն ա հի մի

ու ժը մե՛ր: ձե՛ր սըվ սը վան դո դին մա սաղ մե՛րն ա հի-

մի ու ժը ձե՛ր: մե՛րն ա հի մի ու ժը ձե՛ր:

ջան էլ չը կան օ րե՛րն հին չը կայ հա նող մե՛ր հո գին

Քա շի բա շոյ քա շի մա նած հօ հօ քա շի քիչ մը նաց

քա շի բա շոյ քա շի մա նած հօ հօ քա շի քիչ մը նաց: է՛յ

Rit.

ջան սա րե՛ր ու կի սա րե՛ր ջան սա րե՛ր - - -

ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱԶԵԱՆ

Բ. Կանաչեան ծնած է Ռոստոցո 1888ին, նուագասէր կօշկակարի մը որդին: 96ին ծնողքին հետ կը գաղթէ Պուլկարիա և նախնական կրթութիւնը կը ստանայ Իսմէլա՝ հա- յոց գլորցըը, պահ մըն ալ Վառնա՝ ուր կը սկսի նաև ֆուլթակի դաս առնել Մեծիկեանէ և Ամիրխանեանէ: 1903ին, Պուքրէշի մէջ, կը մտնէ Ռումէն երաժիշտ փօրժ Պուլոքի վար- ժարանը՝ ուր կ'առնէ նաև դաշնաւորութի և զաշնամուրի դասեր: Ժամանակ մը՝ իբր նը- ւագասէր կ'ընկերանայ Պէնիանի խումբին: Հիւրիէթէն վերջ, կը զանաջ Պուլիս և իբր երաժիշտ ուսուցիչ կը պաշտօնավարէ Ալզ. վարժարաններու մէջ, կու տայ մասնաւոր դասեր եւ կը կազմէ նուագախումբեր: Այդ օրերուն էլ լիաժանէն կու գայ Կոմիտաս վար- զասէր: Կանաչեան կը մտնէ վարդապետին խումբին մէջ, կը հետեւի անոր հիմնած դաշ- նաւորութի զասերթացքին, զառնալով Կոմիտասեան հինգ սաներէն մին:

Ընդհ. պատերազմը ընթացքին, շնորհիւ իր արուեստին, համեմատաբար հանգիստ կեանք մը կը բոլորէ՝ ֆուլթակի և երաժշտութեան դասեր տալով սպաններու և քիւրտ պէ- յերու տուներ: Հիւանդանայով կը զրկուի Հայէպ: Ախի մը վերջ քաղաքը կը գրաւուի Բրիտանական բանակէն: Կանաչեան կը կազմէ երգչախումբ և կու տայ համերգներ ի նը- պաստ հայ դաղթականներու: Աստի կը կրկնուին Ատանա՝ ուրկէ կ'անցնի Պուլիս: Հոս ալ երգահանդէսներ տալէ վերջ կը մեկնի Փարիզ: Տարի մը կը հետեւի Ռընէ Լընորմանի զասերուն: Այնուհետեւ՝ Եգիպտոս, Կիպրոս և հայէպ չըջան մը ընելով կու տայ համերգ- ներ: 1926ին կը հրաւիրուի Միլլիօնեան կրթ. Հաստատութենէն՝ իբր երաժիշտ-ուսուցիչ: Ներկայիս հաստատութեամբ է Պէյրութ կը պաշտօնավարէ Հայ ձեմարանի մէջ և կու տայ համերգներ, շարու- նակելով իր վարպետին գործը:

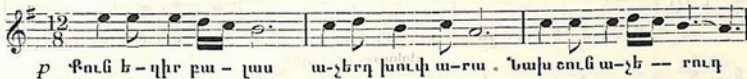
Գործերը(հեղինակութիւն).— Օ- րօր, մեներգ և երկսեռ քառամայն խումբի համար, նոյնը՝ դաշնակի և նուագախումբի համար: Տալիլ, քա- ուսմայն երկսեռ խումբ, նուագա- խումբ ու դաշնակ: Ուռնեմ, մեներգ՝ դաշնակով և նուագախումբով: Յա- ռաջ Նաճաւակ (սկառուական քայ- լերգ) քառամայն երկսեռ խումբ և նուագախումբ: Յայդեղ, մեներգ՝ դաշնակով: Ալ վարդին երազը, մե- ներգ՝ դաշնակով: Հաջոնց Կովը, պա- րերգ: Վարդերի Հէտ, վեցամայն խմբ- րերգ: — Դաշնաւորածները՝ քա- ուսմայն երկսեռ խումբի համար, Մեր Հայրենիք, երգ որ Բացուիմ, Տէր Կեցո, Բամ Փոռոսն (նաև նուագա- խումբի համար), Ռազմի Գնացող Զին- ուորներ, Հօյ Նար, Հովիւր Սարուս Տըի- րեց ևն. Ունի նաև զպրոցական եր- գերու շարք մը:

Բանաստեղծութիւն՝ Քամառ-Քարիպայի

Երաժշտութիւն՝ Ռ. Կանաչեանի

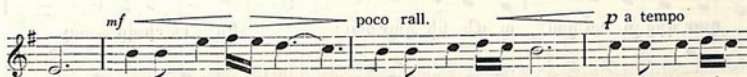
Adagio Ե՛տ Ե՛րեռէշ. (գորովով)

p Քուն ե-ղիւ բա - լաս ա-չեղ խնւի ա-րա . Նախ շուն ա-չե -- րուդ

 Բուն թող գայ վը -- րայ նախ-շուն ա-չե -- րուդ Բուն թող գայ վը-

mf *poco rall.* *p a tempo*

 րայ or-or իմ բա -- լաս or-or ու նա - նի իմ ա-նու-շի-

 կիս Բուն-ը կը տա -- նի իմ ա-նու-շի- -կիս Բուն-ը կը տա-նի:

Օսկի խաչ վըզիդ՝ Բեդի պանապան
 Նաոս կապել է ծառէն Տեր-պապան:
 Օրօր իմ բալաս օրօր ու նանի
 Իմ անուշիկիս Բունը կը տանի:

Մազի ճիւղններ կախի իմ ես ալ,
 Նազար չիս առնուլ, Բուն եղի՛ր, մի՛ լալ:

Օրօցիդ օրիմ, օրով բոյ Բաշիս,
 Մըղկըսան ծանով, սիրքս չի մաշիս:

Դուն ալ Բուն եղիւ, ինձի ալ Բուն տո՛ւր,
 Սուրբ Ասուածամար անուշիս Բուն տուր:

Դէն զարբիւ բալաս, աչեղ բաց արա,
 Նախշուն աչեռուդ լոյս թող գայ վըրայ:

Զարբիւ իմ բալաս, զարբիւ ու ժպտիւ՝
 Հայրենի ծաղիկ արեւն համբուրի:

Բանաստեղծություն՝ Յ. Թումանյանի
Andante con dolore. (վթախոյզ)

Երաժշտություն՝ Բ. Կամազյանի

Ա սում եմ ուրին աղջիկ եր ինձ պես մը նում եր եա բին
doloso (ցառալի)

ու չե կաւ նա տես խեղ նը դո դա լուլ ան յոյս կը ուա ցաւ
mf con dolore (վթախոյզ)

դար դից չո րա ցաւ ու ուե նի դարձաւ: Զը րե բի վը րայ

զը լու խը կա խաւթ pp դեռ դո դում է: նա P ու լա լիս կա-

մաց ու ամ բողջ տա բին Մի միտք է ա նում, Թե եա րը եա-

բին Մնց է մո ուա նում...:

1914ին Փարիզի մեջ զամարում Միլազյանին երաժշտական Համագումարին առջեւ, Կոմիտաս վարդապետը Հայ երաժշտական մասին դասախոսություն մը կուտայ՝ բոլորին հիացումը շարժելով:
Վերի խմբակարգ տառնում է՝ մամուլաւորապէս Համագումարի աղբիւրն երեւ համար, Հայոց եկեղեցիին մէջ կատարում երեկոյեան ժամերգութեան վերջ: Առջեւի շարքին վրայ իր տեղն էին Օր. Մ. Բաբայեան, Վ. Ըն. Քիսկալեան, Ողբ. Բաբգլեան եպիսկոպոս, Կոմիտաս վարդապետ եւ Շամսադուրեան:

Բանաստեղծուհի՜ Ա. Զօպանեանի

Մրաշաուրիւն՝ Ա. Պարբեւեանի

Andante

(Վիպային զոյնով)

Բնական զօրութեամբ աւանդուի՜ ինչ որ արեւն ունի, ծնողներուն մեջքէն եւ ունենալ կ'ուզէ՝ ի պալատ մը բիւրեղ: Եւ երբա յինքնէ՛ր հետ միասին սիրահարան, բաշխել մեր սերն այդ բոյնին մէջ առանձնութեամբ: Մեր շուրջը զի բաժանման երկնի եւ ծովուն, խաժ հոգի զոն մ'հետ տալան բոլոր -- բերան -- հուն: Հոն պատմէ ինքի՛ր բաժանումը, յառաջդառնալ -- քի, մեր խօսք -- բազմօգտաւոր մեր երազը ու կի: Եւ մեզ միայն իր -- սէր -- ինչ լուծայ -- ուրն աւել -- շարժման մի միայն տեսնենք: Ինչ ամպերը շրջապատ: Մոռնալ շրջապատ իր խորհրդի տեղով եւ ազատ իրն երգով վեհա փառ: Եւ -- բերան -- մեր ինչ, մինչեւ մահը գար:

ԱՐԱՅ ՊԱՐԲԵՒԵԱՆ

Առայ Պարբեւեան ծնած է Պոլսո, 1903ին: Ուսումը առած է Եսայիան եւ Կեղերոս-կան վարժարաններուն մէջ: 1923ին Կ'անցնի Փարիզ, ուր՝ ժամանակ մը պանքայի մը մէջ քարտուղարութիւն ընելէ յետոյ, կը նուիրուի երաժշտութեան: Տաղանդաւոր այս երի-տասարդը Կ'ընդունուի իւր նուագարեան սան: Կը ժամէ Փարիզի Ազգ. երաժշտանոցը, ուր՝ առաջին օրէն իր վարպետներուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ: Կ'աշակերտի նշանաւոր եր-գէրանաւոր Հանրի Տալլիէի կը յաճախէ Schola Cantorum եւ կը հետեւի մեծանուն վարպետ Վէնսան տ'Էնտիի հեղինակութեան ճիւղին եւ Բոլ Լը Ֆէմի քոնթրաբափոնի դասերու: 1929ին Կ'աւարտէ երաժշտանոցը, փայլուն յաջողութեամբ մը, Կոտրելով՝ 1925էն ի վեր չափուած մրցանիշը՝ 60ի վրայ 59 առնելով: Ինչ որ գովանալով՝ Կ'արձանագրուի՝ ե-րաժշտանոցի մատենանին մէջ: Դեկամբարութեան զատ առած չէ ո՛ր մէկէն, այլ Կ'ազմուած է ինքնիրեն:

1929ին, չրանաւարտ եղած տարին, հրատարակութեան կու տայ իր նոր երգերուն շարքը, 12 երգ, որոնք իրենց քնարական շունչով, ե բառերուն իմաստին համաձայն ի-րենց արտայայտած քաղցր հնչիւններով հեղինակին ամփոփելի տալանդին փաստերը կու տան: Մեծարենցի Փիեքսիլիը (տետ էջ 21) Պարբեւեանին գրչին տակ իտիպէս գոհար կար մը զարձած է: 1931ին կը շահի Պենիկիո երգին հեղինակութեան մրցանակը: 1932ին, Փարիզի մէջ կու տայ իր առաջին սինֆոնիք նուագաշանդէսը, յայտագրիին մէջ՝ ռաննալով ռու-պէռէն, Պէթովէնէն, Վէպէռէն եւ իր հեղինակութիւններէն կոտրներ եւ Կ'արժանանայ օտար քննադատներու իսկ գովասանքին: Այնուհետեւ ամէն տարի կու տայ իր նուագաշանդէս-ները, յաճախ իր ղեկավարութեան տակ ռաննալով, հայ եւ օտար մեծ արուստագէտներ: Սիլվան-Կոմիտաս միացեալ երգչախումբը իր ղեկավարութեան տակ կու տայ համարգներ:

Պարբեւեան զանազան նկարագ-րով ե զանազան գործիքներու հա-մար երաժշտական կոտրներ օրինա-ծ է: Ամբողջութեամբ եւ անխախտ պահելով մեր եկեղեցական մեղեդի-ներուն ինքնուրոյն եղանակները, նուագախումբի համար պատրաս-տած է զանոնք, որոնք ամենազր-ուարահած երաժիշտներու անգամ գնահատութեան արժանացած են: Լարական նուագախումբի երգէս-նի համար՝ մեր եկեղ. մեղեդիներէն պատրաստած է Ալբրն ծով ի ծովը, Յարեա Քրիստոսը, Ալլուհիոնը շարքը ամբողջութեամբ, Ի կոյս վիմեր Այ-սոր հարսն լուսոյն, ե Տօն մէր: Լարա-կան նուագախումբի եւ սինֆոնիք մեծ նուագախումբի համար պատրաս-տած է շատ մը գործեր ինչպէս Հովր Իրիկեմաի, Փարիս Առնիկը, Փեղկա-կոն տօն, Անգալի մէջ, Են: Ու մի-կտո Հանդիսաւոր պատարար, մենեւ հիմա իր արտայայտ գործերուն կա-րեւորագոյնն է: Մեր նաճատակնե-րուն նուիրուած այս գործը, մեզ մասի բաժնուած է պատրաստուած է խառն խումբի, սինֆոնիք նուա-գախումբի համար: Պարբեւեանի գոր-ծերը կը կրեն խորը լուսաւոր գրգ-րոցի ոճ, ռանին հայկական ներ-շնչուած եւ փրանսական արուեստի ինքնիրեն ներգաղնական տեսի-ւուն:

ՊԵՇԵՏՅԱՆՆԵՐ

Բանաստեղծուհին՝ Միսս Մեծարեհի

Երաժշտութիւն՝ Արայ Գարեւեանի

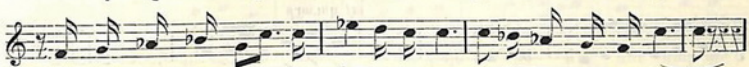
Largo

Գի--ւերն ա--նուէ ե, գի--ւերն հեւ-սա-գին, հա - շի--ւով օ - ծուց

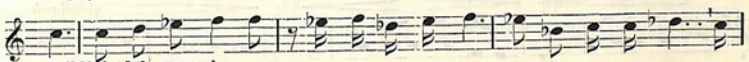
Լու--սե - ղէն նամ-բէն կ'անց-նիմ ես գի - նով,

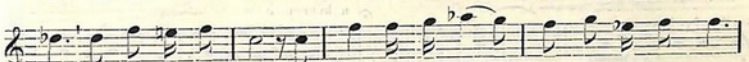
գի-ւերն ա-նուէ ե, գի -ւերն հեւ-սա - գին,

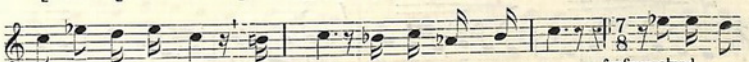
Համ-բոյրներ կու գան հո - վէն ու ծո - վէն, Համ բոյր լոյ -- սեն՝ որ չորս դիւ կը ծաղ

կի. Այս գի-ւեր սօն ե, հոգ-ւոյս կի-րա--կի', Համ-բոյր-ներ կու-գան, հո-

վէն, հո-վէն ու ծո--վէն: Բայց լոյսն իմ հոգ--ւոյս քիչ քիչ կը մա--շի,

մի - - ալ, մի - ալ համ-բոյ-րին, Տըն-ծա-գին

եր-կինք ու լու-սին, Բայց լոյսն իմ հոգ--ւոյս, բայց

քիչ քիչ կը մա -- - շի:

Ա Շ Ո Ւ Ղ Ա Վ Ա Ն

Բանաստեղծութիւն՝ Եր. Արեանի

Երաժշտութիւն՝ Ա. Պարսեւանի

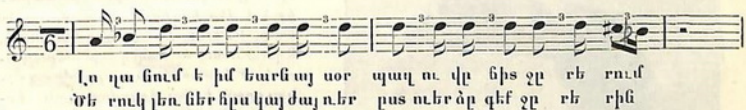
Andantino gaiment (նազուկ)

Այ քե րով խո րունկ, յոն քե րով կա մար այ քե րով քուս վարդ հա սակով
չի նար, *f* հա յու խե նք աղ ջիկ, կ'այ րիմ քեզ հա մար, ա շու ղի սի րով
mf զուարթ
եր գե րով հա զար. ե կեր եմ տա նիլ որ
mf
եւ նի կի պես զըր կիս մեջապ րիս, ա նուռ ե րա գես:
գինովցած
Ասոզ ա բել լու սին, դր րախս ու պար տեզ, կուրծ քիս վը րայ սեղ մած՝
ն, եւ տաւ ծ
համբուրեմ երբ քեզ: Ա. ուշիւն զար նան ծի ծեղնա կին պես
mf
հայ րե նի քիս մեջ մեր բոյնը շի նես, մայ րա կան սի րով ձա գեր
պատրասես, եր զըս եր գե լով. եր զըս եր գե լով, որ րա նըզ որ-
րե-----ս

Բանաստեղծություն՝ Ս. Զարգի

Երաժշտություն՝ Գ. Մ. Ալեքսանի

Lento

ԳՈՒՐԳԷՆ Մ. ԱԼԷՄԵՆՆ

Գ. Մ. Ալեմշահ ծնած է Պարսիզակ, 1907ին: Իր ուսումը առած է Վենետիկի Միսիյան-եան հայրերուն մօտ, նախ Պոլիս, և յետոյ Վենետիկ: Աշակերտութեան վերջին չորս տարիներու ընթացքին՝ կը պատրաստուի նաև պետական երաժշտանոցի քննութեան և կաշակերտի Pizzettiի, Bossiի, Paribeniի և ուրիշ նշանաւոր վարպետներու: Այս երաժշտանոցին առաջին հայ աշակերտը եղած է ան: Եթէ տարուան ընթացքին, միայն ութը հոգի յաջողած են, Միլանայի խոտադաշնաճ երաժշտանոցին երգահանի վկայական ստանալ, այս ութին մէկը եղած է Ալեմշահ, որ 1930ին աւարտած է երաժշտանոցի ընթացքը, բրաքիտէօրի տրոպոսով: Մուրատեան վարժարանին երաժիշտ ուսուցչի պաշտօնին կոչուելը կը փութացնէ Ալեմշահի Փարիզ հաստատուիլը: 1931ին կը կազմէ «Կլիբիխ» երգչախումբը, և կը մասնակցի հայ և օտար կազմակերպութիւններու տարբար հանդէսներուն: 1936ին, նուագահանդէսներու շարք մը կու տայ Վենետիկի մէջ իտալացի հասարակութեան համար, իսկ 1927ին՝ այցելելով Սիւրիա և Լիրանան, նոյնպէս կու տայ երգահանագահանդէսներ, որոնք մեծապէս կը գնահատուին:

Վերին տարիներու ընթացքին իր հեղինակած երգերուն և երաժշտական կտորներուն շարքը՝ զինքը կը դասեն մեր լաւագոյն երգահաններու կարգին: Մեծ նուագախումբի համար պատրաստած է շարք մը կտորներ ինչպէս Արեւելեան զիւրներ, Հեփար, Երկու պատմումք Հազար եւ մէկ զիւրներէն, Հայ ժողովրդ սկան պարեր, Աւարայրի պատերազմը ևն: Ասանց մէկ զատ ունի նաև երկու երաժշտական պատկերներ, Վարդավառ՝ մէկ տրոպ, և Ծովիկառ՝ երկու արար: Ֆէն տը Սէպօն և Րիփիէր ֆիլմերուն երաժշտական բաժինը, ինչպէս նաև

Գեղջ. Հաղաւթիք խօսուն ֆիլմը իր գործերն են: Մեներգի և խմբերգի համար, հայ և օտար բանաստեղծութիւններու վրայ յօրինած է շատ մը հեղինակութիւններ: Հրատարակած է վեց երգերու շարք մը. — Իմ ետք, Իմ երգը, Ես սիրեցի, Բուխտիկ, Աղուորներուն և Ծաղիկ էի: Հրապարակած է տխրերու շարք մը, զաշնուորած է հայ ժողովրդական երգերէն Ջոյ Նաւ, Քեա սեւ սեւաւոր աղջիկ, Շուշոյ, Հաղաւթիկուն երգ աղջիկ սանկուան ևն:

Ալեմշահ կը շարունակէ յառաջանալ իր ընտրած ճամբէն, օտարներու ծանօթացնելով հայ երաժշտութիւնը, և ճոխացնելով զայն իր հեղինակութիւններով: «Արեւմտեան երաժշտական թիքի» բոլոր ներութիւնները գործադրելով՝ անշուքերձ, իր գործերը զերձ կը մնան ո՛ր է այլակերպումէ և կը պահեն ինքնուրոյն և հաճելի շնչաւ մը:

Ա Ղ Ո Ր Ն Ե Ր Ո Ր Ն

Բանաստեղծություն՝ Ն. Պետիկոպետյանի

Երաժշտություն՝ Գ. Մ. Ալեկյանի

Allegro Moderato

p Աղ ուր ն ե ռ ու ն հա մար սե ի մ մ ա մի ն ր մ ա ն պի տի հա-
լի մ չե մ դի մ ա ն ա ռ ե լի ն ս ա ռ ա պ ա ն ֆի ն ու ծ ա ռ ա-
լի ն չե մ դի մ ա ն ա ռ ե լի ն ս ա ռ ա պ ա ն ֆի ն ու ծ ա ռ ա լի ն
Աղ ուր ն ե ռ ու ն հա մար սե ի մ ծ ա ո ի ն ր մ ա ն պի տի ա նի մ
ե ա չե մ վ ա խ ն ա ռ փ ո թ ո ռ ի կ ե ն կ ա յ ծ ա կ ն ե ռ ե ն ու կ ր ռ ա կ ե ն
1. փ ո ————— թ ո ռ ի կ ե ն կ ա յ ծ ա կ ն ե ռ ե ն
2. կ ա յ ————— ծ ա կ ն ե ռ ե ն ու կ ր ռ ա կ ե ն Աղ ուր ն ե ռ ու ն
հա մար սե ի մ մե ու ն ի կ' ու զե մ ի՞նչ պե ս ա պ ը մ Աղ ուր ն ե ռ ու ն
Rit.
հա մար սե ի մ մե ու ն ի կ' ու զե մ ի՞նչ պե ս ա պ ը մ աղ ուր ն ե ռ ու ն
a tempo
հա մար սե ի մ ա պ ը ի կ' ու զե մ ի՞նչ պե ս ա պ ը մ:

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն Ե Լ Ա Ն Ք

Բանաստեղծություն՝ Տ. Գալինի

Երաժշտություն՝ Գանիել Ղազարեանի

Moderato

Նո ռից ա հա գա ռուն ե լանք կեան քի
կրո ուի ա ռուն ե լանք Մեր դաշ տե ռին
հուր նա յիւ հան, նո ռից բա ռեւ տա լու
1. ե լանք 2. ե լանք:

Նորից տնա գարուն ելանք
Կեանքի, կրոուի առուն ելանք
Մեր դաշտերին հուր-նայիրեան,
Նորից բարեւ տալու ելանք:

Նորից տնա գարուն ելանք,
Արեւի պէս վառուն ելանք,
Այնպէս պայծառ ողջոյն տրինք,
Մեր դաշտերին—գարուն ելանք:

Այնպէս եռուն գարուն ելանք,
Սրտերը լի վառուն ելանք,
Ու բոլորս հրեմուտ մթալ,
Խնկով անուն—առողջ ելանք:

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Համբարձում Պերպերեան ծնած է Ատանա 1905ին: Մինչև 1914, կը յաճախէ տեղ-
ւոյն փեղովքներու վարժարանը: Կը տարադասուի Պապ, ուր կը կորսնցէ ծնողքը: Աքսորէ
դարձին, 1918ին, կը մտնէ Ատանայի Արգարեան վարժարանը և ապա իր ուսումը կը շա-
րունակէ՝ Կեղրոնականի մէջ: Հոս, միանգամայն սոյժէժի դասեր կ'առնէ Պ. Պօղոսեանէ:

Ընտրութեամբ մը, երբ արգէն որոշուած էր Պէրպերեանը զրկել Վիննայի երաժշ-
տանոցը, Կիլիկիոյ պարպումը, արգելք կ'ըլլայ այդ որոշումի իրագործման, և Պէրպերեան
կ'անցնի Իլմիր: Իլմիրի աղէտը զինք կը նետէ Աթէնք, ուր 1923ին կը մտնէ տեղւոյն ե-
րաժշտանոցը: Եօթը տարի շարունակ հետեւելով դաշնաւորումի, ջութակի և ձայնավա-
ժութեան դասընթացներուն, կ'աւարտէ 1930ին, և կը ստանայ վկայական:

Աթէնքի մէջ և արուարձանները կու տայ շարք մը համերգներ և նուագահանդէսներ
և կ'արժանանայ հայ և յոյն ժողովուրդի և մամուլի գնահատութեան: Կը հրաւիրուի
Աթէնքի հայոց եկեղեցիին դպրապետութեան պաշտօնին և միանգամայն կը կոչուի Ալդ-
վարժարանի երաժիշտ-ուսուցիչ: 1930ին կը հրաւիրուի Կիպրոսի յունական երաժշտանոցը
իրբեւ ուսուցիչ: 1932ին կ'անցնի Լիբանան և Սիրիա, Պէյրութ, Հալէպ, և Դամասկոս կու
տայ համերգներ, իր և ուրիշ հեղինակներու գործերէն: Պէյրութ՝ երեք տարի կը պաշ-
տօնավարէ Հայ ճեմարանի և ալլօ, վարժարաններու մէջ:

1935էն ի վեր հաստատուած է
Հալէպ, ուր իր ճիւղը կը զաստանդէ
Միլիթարեան վարժարանի և այլ
հաստատութիւններու մէջ:

Պէրպերեան մեր երիտասարդ և
խոսամտալից ուժերէն է: Ունի շարք
մը աշխատութիւններ, որոնք իր
անունը կանուխէն ծանօթացուցին
հայ հասարակութեան: Իր մեներգ-
ներէն յիշենք «Անորը», «Աչերուդ
փայլը», «Ոսկի երազը», «Կ'անձրեւէ
սղատ», և «Սէր մը գաղանի»: Իսկ
խմբերգներէն՝ «Մարերի աղջիկ»,
«Գիւղացի գեղեցկուհին», «Տօլաւո»
«Յաւ պանդուխտի», «Մարայօ» և լն:

Ունի դաշնակի և ջութակի հա-
մար կտորներ, ինչպէս նաեւ երկու
օրբա «Մանուկը Բնութեան Հետ»
և «Ռիդա»:

Բանաստեղծություն՝ Յ. Թևիսյանի
Andante. կարօտ

Ծրագրություն՝ Հ. Պետրոսյանի

ՍԱՐԵՐԵ ԱՂԶԵԿ

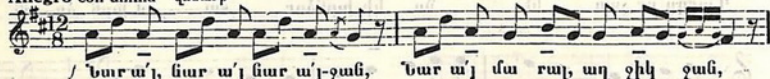
Բաճառող զձուրիւն՝ Ս. Բ. Սարհատանի

Moderato *mf* ղնուէ

Յրաժառուրիւն՝ Հ. Պէրպէրեանի

Allegro con anima զուարթ

Արի՛, գրնա՛նք մեր պարսեգ՝
Նստինք վարդի հովերին.
Բա՛ց ինձ քո սիրք սիրակեզ՝
Մեռնի՛մ սերիդ ծովերին...
Նար ա՛յ եւն.

—Ախպէ՛ր տղայ, սեր որ կայ՝
Քամին ինձի քեւ կու տայ...
Իմ փրկեալը սարուր ե,
Թէ տեսա՞ծ ես՝ ինձ ասա.
Նար ա՛յ սիրուն զգեկ-ջան,
Նար ա՛յ արեւ ախպէր-ջան:

Ես՝ անարեւ ծաղիկ չե՛մ,
Սարի լանջին եմ բուսած...
Գրնա՛, ես քո հարք չե՛մ,
Նոր մուրազի եմ հասած...
Նար ա՛յ սիրուն զգեկ ջան:

Բանաստեղծութիւն՝ Ս. Տարօցի

Երաժշտութիւն՝ Գ. Միրզոյեան

Allegretto

mf Ես հաւատում, սիւրբ հօւր եմ շա՛հէ՛սք դիմ մըր մաւռ եմ,
Ա՛րա՛ զի պէս լա՛վ կը սամ, սե՛ր ու սալ դա՛ կը վա՛ռ եմ:
Ա՛րա՛ զի պէս լա՛վ կը սամ— սե՛ր ու սալ դա՛ կը վա՛ռ եմ:
սե՛ր ու սալ դա՛ կը վա՛ռ եմ:

Ա՛յ Տրդա՛յ, հանգ ես զընում,
Նայի՛րեան ուր ես զընում,
Կեպի՛ն քե՛քել ես հակսիդ—
Էնպէս հրպա՛ւր ես զընում:

Տրակսո՛րք քեռւմ ես,
Մըրզով լի՛ր առում ես,
Աչքով ունի՛ով ես առում—
Մի՛ս ու հոգիս մաւում ես:

Էս օր ինձ հար ես դառել,
Իմ սըրսի սե՛ր ես դառել,
Մե՛ր աւրսերի ուժիցը—
Գիւղի մեջ սա՛ր ես դառել:

Հա՛մ խելօ՛ք ես, հա՛մ դոլ ես.
Սա՛րերի վառ սըմբուլ ես.
Տուն ու տեղը՛դ շէն մընայ—
Սիրով ու սափրով քոլ ես:

ԱՒԵՏԻՍ Գ. ՄԵՍՈՒՄԵՆՅ

Ա. Գ. Մեսումենց (Մեսումանց) ծնած է 1905ին, Արարիկի երաժշտական նախնական կրթությունը ստացած է տեղւոյն Ազգ. վարժարանին մէջ, աշակերտելով Մկրտիչ Տէր-Պետրոսեանի: 1915ին կը տարադրուի Տէր-Զօր 1924ին կը հաստատուի Ֆրանսա: 1925ին կը սկսի չուսթակի մասնաւոր դասեր առնել: 1927ին, յետ քննութեան, կ'ընդունուի Լիսնի Գետական երաժշտանոցը (Conservatoire national de musique), ուր երեք տարի մնալով, երաժշտական ընդհանուր և բարձրագոյն ուսում կը ստանայ՝ աշակերտելով Ֆլորանսիք Գուայի, երգեհոնահար Տեսինի Աէնթ Նիզիէն տաճարին: 1930ին հիմնած է Տեսինի «Կոմիտաս» երկս. երգչախումբը և զեկաւարած մինչև 1934: 1936էն ի վեր հաստատուած Պուսո, ուր «Արարատ» միութեան զպրոցին վարիչ-ուսուցչի պաշտօնը կը վարէ:

Իր երաժշտական գործերը.— երեք Մենցերգ (հրատարակուած), Անուց, օրերա (ամբողջութեամբ նոր արտադրութիւն. խօսք՝ Յ. Թումանեանի): Գիսակ եւ Սիրվադ, օրերա, խօսք և երաժշտութիւն՝ Մեսումենցի: Էմմա, երաժշտական տառ, խօսք և երաժշտութիւն՝ Մեսումենցի: Հովնական Ետմ, սէնֆօնիք նուագախումբի համար: Տրոնց, խօսք՝ Գ. Գուրեանի, սորբանոյ կամ արամաթիք թէնորի, խառն խումբի և սէմֆօնիք նուագախումբի համար: Կապոյ Քիթեռներ, մանկական թատերապար, խօսք՝ Ամպլոյի: Մադիկներու երգը, մանկական թատերապար. խօսք՝ Յ. Թումանեանի: Ամբողջութեամբ զրի առած է Մեկցիկներու Հարսանիք, 25 կտոր: Ունի նաև մեներգներու և խմբերգներու շարքեր:

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հայ երաժշտութեան լիակատար պատմութիւնը չենք կարող ունենալ, մինչև շուտամասերուն լիակատար կերպով մեր հարեան ազգերի՝ Գարսիների, Արարների և Տաճիկների երաժշտութիւնը, որոնք մեր վերաբերմամբ երկար զարկելով ոչ միայն հարեանի այլ և տիրոջի զերուսն են եղել, հետեւապէս և ազգի են մեր միջնադարեան քաղաքի և նրա միջոցաւ գիւղի երաժշտութեան միայն ժամանակն է կարծում եմ, որ հայ երաժշտութիւնը նկատուի իրի Մերձաւոր Արեւելքի երաժշտական ընտանիքի մի անդամը, և այդ պրիզմայով էլ ուսումնասիրութեան նիւթ դառնայ:

Հետաքրքիր կը լինի երաժշտական տեսիլատիպ Գարսկաստանի կամ Արարիայի խորքերում՝ մեծ ճանապարհներից հեռու գտնուող թէկուզ այժմ գոյութիւն ունեցող քաղաքների երաժշտական կետերի ուսումնասիրութիւնը. դրանով մեր միջնադարեան քաղաքի երաժշտական կետերի շատ մասի կէտեր պարզած կը լինենք:

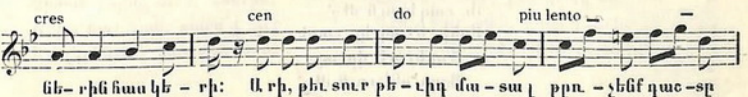
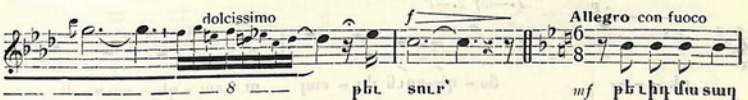
ՍԳ. ՄԵՆԼԻՔԵԱՆ

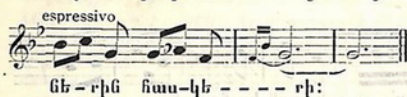
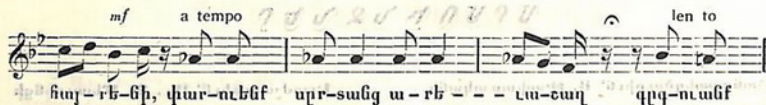
Մ Ր Մ Ո Ւ Ն Ջ Ն Շ Ր

Բանաստեղծություն՝ Ս. Թափառականի

Երաժշտություն՝ Ա. Գ. Մկրտչյանի

Allegro

Բ. տներ այսպես զերջացել

այն-տեղ այն-դպ - - - - - րում - - - - - :

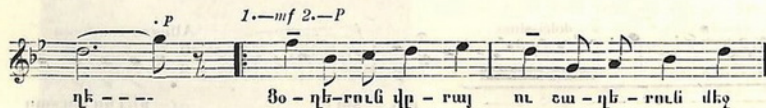
Ասոհասակ աւերք մեր,
Պերճանքներով օրորւին,
Երգեն յաւէս կարօս ու սեր,
Տաւրակաքն մեր սրբին:

Արի՛, քեւ ճալ եւ քեւ տուր ինձ
Թրոշենք նստենք մեր կտրում,
Մի բոյն հիւսենք վարդ ու ցօղից
Նրանք այնտեղ անդադրում

Բանաստեղծութիւն՝ Աւարայի
Delicate

Երաժշտութիւն՝ Ա. Գ. Մկումկեցի

Շիւղերուն վրայ,
Ու շաղերուն մեջ՝
Ոսկի երազ կը շաղէ.
Յօղերուն վրայ,
Յօգուներուն մեջ՝
Շող ու հեղիս կը ցօղէ:

ԳԱՅԱՐ ԹԵՂԱՐ

Adagio

Գ. ՍԻՆԻ

Կա-հաւ քք - - - - - աւ ւ բար-ձր բա - - ռին
 Կու լայ մը - - մու ո իր ջի - գեա - - - - - ռին.
 Բնձ մօտ սա - ռեք Սի-փան սա - - - - - ռի - - - - - ն, կա - ro - - - - - տի
 Է - - - - - մ ա - նուէ եա - - - - - ռին: Կա - ro - - - - - տի
 Է - - - - - մ ա - նուէ եա - - - - - ռին: Allegretto
 Բա ռով ա - ռի, զընդ-զըն-դա - - - - - լին սա - ռո՛վն ա - - - - - ռի:
 1.
 սա - ռո՛վն ա - - - - - ռի:

Սիփան սարք զառ չիման ե,
 Եւր եմ սրբեր աննրման ե,
 Մեռնիմ եւրոջ շարք քեզիմ,
 Չիմար բոյին, առեւ տեփին:
 Արի՛, եւր ջան, բարո՛վ արի,
 Ծաղկընեթով՝ սարո՛վն արի:

Դու բարակ ես, բարունակ ես,
 Արեգակն նրմանակ ես,
 Մեջ իմ սրբին անմանակ ես,
 Հոգիս երաւ, բոց կրակ ես:
 Արի՛, եւր ջան, բարով արի,
 'Եւրօս կապած՝ սարո՛վն արի:

ՀԱՅՐԵՆԻ ԳԱՐՈՆԻ

Բանաստեղծություն՝ Յ. Հաբասյանի

Երաժշտություն՝ Վահան Ե. Պետրոսյանի

Moderato l'arso

p ես իմ առեւտր--նի Գա-րոն-ը կու գեմ, Զը-ւար ու վը - սեմ
 Դե-տա-կը փըր^h փուր, Հաւեք րը կայ տառ, Ծա-ղի կը պայծառ: Այս օտար երկ
 րի Գա-րունն է մը ուայ, Ծա-ղի-կը ան--փայլ, Ա--րե-ւը կը-րակ,
 Դե-տա-կը տը - խաւը, Թըր չուն նեք րը լուռ: Մեր սի-րուն ձո-րի Զե փիւռն է քն
 քառ, ա-րե-ւը ա-նուռ: Այս իմ առեւտր նի գարնան եմ կարօտ, Անուռ ու հոտոտ:

Վ. Ե. Պետրոսյան ծնած է Առան, 1894ին: Հայրը, երաժիշտ ուսուցիչ Յարութիւն Պէտկե-
 հան, մեծ ազդեցութիւն ձգած է իր զբաղ-
 12 տարեկանին կը սկսի ջութակի դասեր առ-
 նել. և այդու ջութակը անբաժան բնկերը
 կը դառնայ Պէտկեհանին՝ չարունակ կը սոր-
 փի և կը սորվեցնէ: Բնդհ. պատերազմի ըն-
 թացքին, Հաւեքի մէջ կը սկսի ջութակի դա-
 սեր տալ: 1920ին կ'աւարտէ Տարսնի ման-
 րիկեան Սէնթ Բոլ'ս գոլէճը: 1921ին, Կիլիկիոյ
 արտագաղթին կը հաստատուի Կիպրոս և Նի-
 կոսիոյ կրթ. հաստատութեանց մէջ հետագայ
 ջութակի և երաժշտութեան դասեր: 1927ին կը
 մեկնի Փարիզ՝ ուր կ'աշակերտի օր. Բարայ-
 հանին և Սէպար Էսթէճոյէն: Որպէս ջութա-
 կահար և նուագախումբի ժարիչ զընա-
 հատուած է հայ և օտար շքանակներէ: Եր-
 կար առեն պաշտօնավարած է Նիկոսիոյ
 Կիպրական և Յունական երաժշտանոցներուն,
 Թիւրքական Լիւսէին և Անգլ. ժամբարանին
 մէջ: Ներկայիս դասեր կու տայ՝ Ազգ. ժամա-
 րանին, Մեղիզնեան հաստատութեան և Յու-
 նական երաժշտանոցին մէջ: Կղզիին բոլոր
 քաղաքներուն մէջ տուած է նուագահանդէս-
 ներ և արժանացած ամենուէն գնահատանքին:
 Ունի զպրօցական և այլ անուիւղ երգեր:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բաճառող՝ Ժ. Թեֆեանի

Երաժշտութիւն՝ Վ. Պէտկեանի

Andante

mf Ինչ որ տըւիր՝ կը դարձընեմ զայն քեզի ահա, Աստուած...:

p ահա Աստուած: *p* Օ-րօ-րօ-ցիս բարձիցս Լուսնի տըւիր

Եւ ես զանգեցանք քիցի ահա հունձնք՝ երկու ափս մէջ պարփակ..

p երկու ափս մէջ պարփակ. Որքան քիչ է, եւ քեզն-

քաւաճող / Գուցէ ոչ ոք ոչինչ տեսնէ կամ գուցէ Միայն փառքի

Եւ միայն բոլոր մը տարաքան Լուսնի գոյնը եւ զորքն...:

mf Եւ տեսնեմ երբեք չը ծաղկեցանք բայց ունանք Այդ հունձնքն զորքն առտու

մը ծրար, Եւ դանոս տեսնու ապա քիչ քիչ ըստե՛ր Եւ քեզն-

տեսնու, *dim.* ու խառն-քան ապա առնանք: *p* Եւ քանցն քիչ է,

միմիայն իմըս, քիչ տեսնու, Եւ քեզն տեսնու ըստե՛ր Եւ քեզն-

mf Ամեն ճշմարտութիւնը իմ ծրար կը ըստե՛ր / Եւ քեզն տեսնու առտու

ու տեսնու...: Արաւանք. Ամբողջն ապա է, զայն քիչ տեսնու կ'ընծայեմ...:

ՅԱԿՈԲ ԳԻՐԻԳՅԱՆ

Յակոբ Գիրգենան ծնած է 1907ին, Ակնայ Մաշկերա գիւղը: Կանուխ հասակէն երաժշտութեան և մասնաւորապէս ջութակի համար բուռն սէր կը զգայ: 1915ի տեղահանութեան՝ փոքր տարիքին շնորհիւ, կեանքին կը խնայուի: 1920ին, Խարբերդի մէջ, առաջին անգամ ձայնադրութեան մասին զազափար կ'ունենայ և ջութակի դասեր առնել կը սկսի: 1928ին կը տեղափոխուի Հալէպ: Հալէպի Ազգ. վարժարանը լրացնելէ վերջ, երկրորդական կրթութիւնն ալ կը ստանայ սեղւոյն Ամերիկեան դպէճին մէջ, միեւնոյն առնել կը շարունակէ նաեւ իր երաժշտական ուսումը, մասնաւոր դասեր առնելով նախ՝ Բ. Կանաչեանէ և ապա Ռուս արուեստագէտէ մը: 1928ին կը մեկնի Երուսաղէմ, ուր երկու տարի կ'ուսանի՝ Լէօփոլա Առլըրի աշակերներէն Հրեայ ջութակահարի մը մօտ և կուտայ իր առաջին համերգ-նուագահանդէսը: 1930ին, իր ուսումը կատարելագործելու համար, կը մեկնի Միացեալ Նահանգներ և կը մտնէ Պոստընի երաժշտանոցը, Ն.Խ. Ինկլէնո Քանսըվէթորի, ուր առաջնութիւն կը շահի երաժշտութեան պատմութեան և զաշնաւորումի մէջ:

1932ին, կը դառնայ Ֆրանսա, և կը հաստատուի Մարսէյ, ուր կը պարապի ջութակի դասաւանդութեամբ, որ իրեն մասնադիտութիւնն է: Մեծապէս գնահատուած է Ֆրանսական շրջանակներէ: 1936էն ի վեր հրաւիրուած է պաշտօնաւարելու սեղւոյն երաժշտական հաստատութեան՝ Լիւսէ Միւզիկայի մէջ:

ԱՍՅ

ԵՐԱԺԵՏԱԿԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

Ա. Լարսիւն Գուպարանցեր.—
Բամբու, փանդիլ, տաւիլ, քնար,
ջնար, շանգիւռ, քանոն, վին:

Բ. Շնչական նուագաւորներ.—
Փող, գալարափող, սրինգ, շնփող,
երկհնչ (որու մասին յիշուած է
Դաւանց Թուղլի մէջ):

Գ. Բախողական նուագաւորներ.—
Կնձղայ, թմրուկ:

Չուս առնչական նուագաւորներ.
— Սաղ, սանթուր, քեամանչէ, թառ
և քեաման:

Գ. ԼԵՒՈՆԵԱՆ

ԳՈՂԶ ԼԱՅԱՍԱՆՆԵՐ

Բանաստեղծություն՝ Եղիշե Զարեցի

Երաժշտություն՝ Յակոբ Քիւրճեանի

Adagio sostenuto

Ես իմ ա--նուհ Հա -- յա -- սա -- ցի ա - րե-ւա- համբառն եմ սի-
 րում, Մեր հին սա -- զի ող - բա - նը - ւագ, լա-ցա-կա - մած լարն եմ սի-
 րում, Արեւը - ման ծաղիկն -- րի ու վար -- դե -- րի բոյ-րը վառ-
 ման, ու նա - յիր- -- եան աղ - ջիկ - նե -- րի հե -- զա - նը-
 կուն պարն եմ սի -- րում:

Սիրում եմ մեր երկինքը մուգ, ջրերը ջիւշ, լինը լուսե,
 Արեւն ամբան ու ձմեռուայ վիշապաձայն բուրբ վսեմ,
 Մրում կնրած խոհիքների եմ հիւրընկալ պատեր սեւ,
 Ու հնամեայ փաղաֆների հազարամեայ փա՛րն եմ սիրում:

Ո՛ւր էլ լինեմ, չեմ մոռանայ ես ողբաձայն երգերը մեր,
 Չե՛մ մոռանայ աղօթք դարձած երկարագիւր գրեթե մեր,
 Ի՛նչքան էլ ա՛ւր սիրքս խոցեն արիւնհամ վերքերը մեր,
 Էլի՛ ես որք ու արնալաւ՝ իմ Հայաստան-եա՛րն եմ սիրում:

Իմ կարօտս արտի համար ո՛չ մի ուրիշ հեքիաթ չկայ,
 Նարեկացու, Քուչակի պես լուսապսակ հակաս չկայ,
 Աբխա՛րն անցիր, Աբաբա՛սի նման հեմմակ զազար չկայ,
 Ինչպես անհաս փառքի նամբայ՝ ես իմ Մատիս սա՛րն եմ սիրում:

ՍԵՐՈՒՆ ԳԻՇԵՐ

Lento.

Ծրագրողին՝ Ա. Մանուկյանի

Սի բուն գի - շեր, Լուս-նի շո - դեր, Պար են բլու - նել Գե սի հե՛ս:

Գե՛սն է հո-սում, Օ-րոր ա - սում, Փր-փր-բու - մ է Զը-րի հե՛ս.

Գե՛սն է հո-սում, Օ-րոր ա-սում, փր-փր - - բում է Զը - րի հե՛ս:

ԳԵՂՋԿՈՒՂՈՒ ԵՐԳԵՐԻՑ

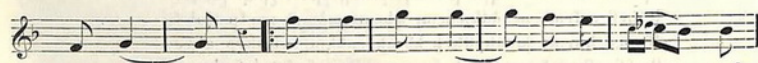
Բանաստեղծություն՝ Ա. Աղասյանի

Ծրագրողին՝ Խորեն Թորջանի

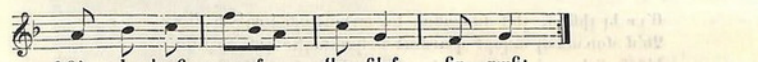
Արագ

Լոյ - սը բացուեց զը - նամ ար -- սը, Կա-նա չե՛լ են սարն ու

հան -- դը. Էն սը - րակ -- սոր քը-շող սը -- դան,

Ինձ է կան -- չում, մեռ-նեմ նը--բան:

Արեւի հե՛ս զարթել է նա,
Զընգընդում է երգը նըրա.
Ա՛յս էն աղուոր շանել զան
Զա՛ն, իմ ետըն է, մեռնեմ նրան:

Հասակն ասես սոսի լինի,
Գիշերից սեւ աչքեր ունի.
Գարունից էլ սիրուն զան
Գե՛շել է ինձ, մեռնեմ նրան:

ՔԱՂԼԱՆՈՒՆ ԳԵՂԶԿՈՒՆԸ ԵՐԳԸ

Allegretto con grazia

Զայն՝ Յարո Մտեփանեանի

Քաղ-հա-նում եմ մո--ս սա-րին, Մա--սաղ լի-նիմ իմ եա-
րին. Մեջ-ին եր--ծաք կա -- մար ա, Մեռ նիմ ուն-քի
կա-մա - րին... *f* Ու--րա-զրս սարամ, սրամ, մա- շի-կրս
սաղ ռուց կա-րամ, Տույ-տույ, տույ-տույ. Մա - շի-կրս սաղ - ռուց կա-րամ,
Տույ, տույ, ես իմ կարմիր ե -- րե - սրս, ե - րես ե - րե-
սին դի - րամ. Տույ, տույ, տույ տույ...

Քաղ հանում եմ մոս սարին,
Մասաղ լինիմ իմ եարին.
Մեջին երծաք ամար ա,
Մեռնիմ ունքի կամարին:
Ուրազրս սարամ, սրամ,
Մաշիկրս սաղրուց կարամ,
Տույ, տույ, տույ, տույ,
Մաշիկրս սաղրուց կարամ,
Տույ, տույ:
Ես իմ կարմիր երեսըս,
Երես երեսին դրամ,
Տույ, տույ, տույ, տույ:

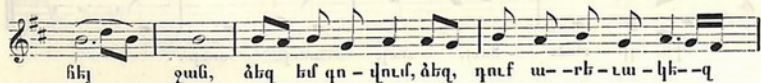
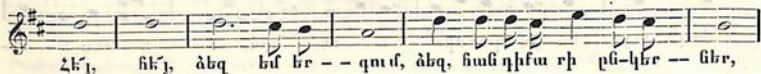
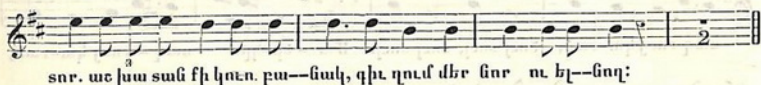
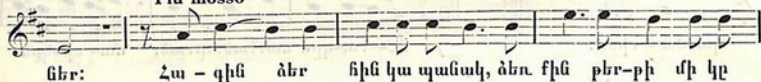
ԼԷՅ ԶԵԶ ԵՄ ԵՐԳՈՒՄ

Բանաստեղծություն՝ Ալազանի
Sonore. Cantabile Grandioso

Երաժշտություն՝ Ա. Տեր-Ղևոնդյանի

Piu mosso

ՆՈՐԻՅ ԳԱՐՈՒՆ

Աւելոյժ

Զայն՝ Ազատ Մանուկեանի

Նո - ռից գա-րուն ու -- - - րախ, նո -- - - ռից երգ ու խըն -- - - դում, Ա-

րա- րաւ-եան մեր աւ-խար-հում ա-րեւ տօն, Աւ- խա-սան -- - - փ աւ-

խոյժ երգն է քըն -- - - դում, Մեր հան - - - դե - - - րում, մեր - - - հան - - - դե -- - - րում. քըն-

դում մեր հան - - - դե-րում Աւ -- - - խա-սան - - - փ աւ - - - խոյժ երգն է քըն-

դում, մեր հան --- դե -- - - րում, մեր հան - - - դե -- - - րում:

Նորից գարուն ուրախ, նորից երգ ու խնդում,
Արարեսեան մեր աւխարհում արեւ տօն,
Աւխասանի աւելոյժ երգն է քընդում,
Մեր հանդերում, մեր հանդերում:

Գործարաններ հուժկու, յաղբ ու նորակառոյց,
Մեր հանդերում երկաթ, սրահսոր, մեքենայ,
Ջրանցքներ, աղօս ու ցանկ ողջ զրեզում են,
Մեր հանդերում, մեր հանդերում:

Ա Ղ Ա Ջ Ա Ն

ՆՈՐԵՎ ԳԵՂՋԿՈՒՆԵ

Չափառութիւն

Էսքիզ՝ Ռոմանոս Մելիքեանի

Նորեկ գեղջկունի, աղջիկ նոր դարի,
 Գարունդ է եկել, ասնից դուրս արի.
 Արեւը կարմիր կապել է կամար,
 Կարմիր օրեր է բերել քեզ համար

Դաւեսեր կանաչ լայն ու բնդարձակ,
 Կանչում են բնկեր, եղիր համարձակ,
 Հրբի պէս ուժեղ, քրբի պէս կրքունկ.
 Հին կոյր օրերին մի՛ լինի սրունկ:

Գանգիր հին գիւղը-բանք սեւ ու մուր.
 Նորութեան համար եղիր լուսամուտ,
 Նորը հնի դեմ հանիր պայքարի,
 Նորեկ գեղջկունի, աղջիկ նոր դարի:

Ա. ԽԵԿԱՅԵԱՆ

ԲԱՅՈՒՄԾ ՉԱՐԴ ԵՄ

Աւելի

Չայն՝ Գ. Ա.

Մագերիս շարան-շարան,
 Ոսկի յուլունքն են զրնգան
 Ջա՛ն, ջա՛ն, են զրնգան:

Ա՛յ, սրկայ ձորով արի,
 Մուր ձորերով սարերի,
 Ջա՛ն, ջա՛ն, սարերի:

Սարի լանջի ծաղիկն եմ,
 Համով հոսով մեխակ եմ
 Ջա՛ն, ջա՛ն, մեխակ եմ:

Բացուած վարդ եմ, հոս ունեմ:
 Թըփիս ցալիկն փուռ ունեմ,
 Ջա՛ն, ջա՛ն, փուռ ունեմ:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Moderato

Զայն՝ Ա. Տեր-Ղևոնդյանի

նւ այս զա բուն կ'անցնի եւ սով կը քաւա մի
մաւնու եւ կ, կ'ծած կուի սեւ վաւա զուրաւ երկնից
դիմէք աւնու եւ: Մի այն սեւ քրմից կը մընայ իմ սրբ-
նու մը կենդանի, ու չինչ՝ սիւրբ սրբի վեւայ,
Բընաւնաւնու ու ոյժ չուրնի:

Ս Բ Ր Ո Ւ Ն Ա Ղ Զ Ե Վ

Andantino

Զայն՝ Ա. Տիգրանյանի

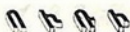
Սիւրբն աղջիկ, ի՞նչ եւ լաւ լիս էդ պէս մեծակ ու մաւր,
Ի՞նչ եւ լաւ լիս ու մաւն զաւր լիս էս ընդունաւ աւնու օր:

Թե լաւիս ես՝ վարդ եւ ուզում
Մաւն կը գաւ, մի քիչ կ'սց,
Թե լաւիս ես՝ եւրդ եւ ուզում
Աւնու զընայ, նա զընայ...

Արեւմտեւում, լալով կ'պէս
Եւ չեւ դարձնի էլ գերիդ,
Ինչո՞ւ ի զուր հանգցընում ես
Ջանել կ'սակն աչքերիդ:

Ներսէս անբախտ հոյի վրայ
Պալ ջուր տաւ ալբիւրի.
Դու էլ զընաւնու սեւ արաւ,
Եւ պէս է կարգն աշխարհի:

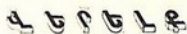
Յ. ԹԱԽՏԱՆԵԱՆ

Andantino

Գե՛ սա կի վը րայ քե՛ օւել է ու ո՛րն, եւ նա յու՛մ է լու՛ռ՝ վա՛ զող
 ջը՛ րե՛ րին: Ե՛ րազ աւ խա՛ր հում, ա՛ մեն բան յա՛ լեհ, Գա՛ լիս է գը
 նում եւ գը՛ն դում ա՛ն հեհ. եւ գը՛ լու խը կախ՛ նա լաց է լի՛ նում,
 Ջը՛ րե՛ րը ու՛ րախ գա լիս ե՛ն գը՛ նում: Ջը՛ րե՛ րը ու՛ րախ գա լիս ե՛ն գը՛ նում:

Ա. ԽԱՀԱՅԵԱՆ

Moderato

Չայն՝ Մարտիրոս Մազմանեանի

Մեր դաւ տե՛ րում ինչ՛ ֆան վար՛ դեր, ու լա՛ լա ներ բորբ գոյն՛ ըզ՛ գոյն.
 Ոս՛ կե՛ նը ման՛ դե՛ ղին ա՛ր տեր, խը՛ն դուն սըր տեր՛ որ՛ պէս ջան՛ գուն:

Մեր դաւ տե՛րում ետուն յոյ՛ր
 Ու մկաններ՛ պի՛րկ ու ջրու,
 Անվերջ՛ ետանդ, ծիծաղ ու սեր,
 Շոգեփե՛ր կամփին հլու:

Որդես լոյսն ելե՛հ տղանցի,
 Լուսավառուոյ սեւ խաւա՛րում,
 Ի՛ջտոյ շունջը կու՛ս երկաթի՛
 Երկաթավառ մեր դաւ տե՛րում:

Խ. ՀՐԱԶԵԱՆ

Յ Ա Ն Կ

	Էջ
Աղուորներուն	25
Անոր	29
Առուկական	22
Ասուծոյ (սև/սպ)	37
Բացուած վարդ եմ (սև/սպ)	44
Գարուն	45
Գարուն ելանք	27
Գիշերային	21
Գով Հայաստանի (սև/սպ)	39
Գեղջկուհու երգերից	40
Գեսակի վրայ	46
Դիվար (սև/սպ)	10
Ես նուռ եմ	31
Ես սիրեցի	26
Երազ	19
Ծիրանի ծառ	11
Կախալ բռաւ	35
Հայրենի գարուն	14
Հայրենի գարուն (սև/սպ)	36
Հէյ, ձեզ եմ երգում	42

	Էջ
Մամուկներ	33
Նորեկ գեղջկուհի	44
Նորից գարուն	43
Շուր ու շաղ (սև/սպ)	34
Ուռին	18
Չիս ասում քե...	3
Ռանջպարի երգը	15
Սարերը ման եմ եկել	5
Սարեն կու գայ ձիաւոր	5
Սարերի աղջիկ	30
Սիրեց Սարօի	7
Սիրս (սև/սպ)	9
Սիրուն գիշեր	40
Սիրուն աղջիկ	45
Սիրուն աստղեր	23
Վերելք	46
Քաղհանող գեղջկուհու երգը	41
Օու պրնինկո	13
Օրոր	17

ՎՐԻՊԱԿ

Էջ	Տող	Մըզիւն	Սխալ	Ուղիղ
3	1	Գ.		
9	3	Գ.		
9	3	Գ.		
19	3	Գ.		
19	4	Գ.		
21	6	Գ.		
21	7	Գ.		
25	2	Գ.		
31	1	Գ.		
31	1	Գ.		

38րդ էջին «Հայ երաժշտական նուագարաններ» խորագիրը պէ՛տ է ըլլայ. — Մեր նախնեաց գործածած նուագարանները:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0026280

3840

مجموعة اغاني ارمنية ملحنة

جامعها و طابعها

كيفورك بارتيفيان

مطبعة بطريكية الارمن الكيليكية

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

- 1.— Ա.բեազալի Երգեր, Էւրոպական ձայնագրութեամբ:
Գին՝ 3 ֆրք. Արտասահման՝ 5 ֆրք.:
- 2.— Հայերէն Երգէ, ձայնագրեալ պատկերազարդ երգարան:
Գին՝ 5 ֆրք. Արտասահման՝ 7 ֆրք.:
- 3.— Հայերէն Երգէ, Բ. ձայնագրեալ պատկ. երգարան:
Գին՝ 7 ֆրք. Արտասահման՝ 35 սէնթ:

Կոմիտաս Մատենաշար, Էրզը ժողովուրդին տալու համար, հետզհետէ պիտի հրատարակէ ժողովրդական, զրպրոցական և այլ զանազան երգերու հաւաքածոներ, միշտ ձայնագրեալ:

Ստանալու համար դիմել՝

KEVORK ADJEMIAN

Catholicossat Arménien, Antélias (Liban)

ԳԻՆ՝ 7 ՓՐԱՆՔ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ 35 ՍԷՆԹ

Printed in Antilyas (Lebanon)